

OBSAH

ÚVODEM	3
--------	---

KAPITOLA 1

STÁT A SPOLEČNOST	5
-------------------	---

1.1 Stát a studium jeho povahy	5
--------------------------------	---

1.2 Stát jako instituce	9
-------------------------	---

1.2.1 Obecná charakteristika instituce	9
--	---

1.2.2 Specifika moderního státu jako instituce	11
--	----

1.3 Státní moc	13
----------------	----

1.3.1 K obecné charakteristice moci	13
-------------------------------------	----

1.3.2 Státní moc; její legitimita a legalita	15
--	----

1.3.3 Pojem státní moci a veřejné moci	17
--	----

1.4 Suverenita státu	19
----------------------	----

1.5 Státní území a obyvatelstvo	20
---------------------------------	----

1.6 Pojem a charakter moderního státu. Stát jako právnická osoba	22
--	----

1.6.1 K pojmu státu	22
---------------------	----

1.6.2 K charakteru moderního státu	23
------------------------------------	----

1.6.3 K charakteru státu jako právnické osoby	24
---	----

1.7 Funkce státu	25
------------------	----

LITERATURA	26
------------	----

KAPITOLA 2

ORGANIZACE STÁTU A STÁTNÍ ORGÁNY	29
----------------------------------	----

2.1 Organizace státu	29
----------------------	----

2.2 Státní orgány, jejich postavení a charakteristika	31
---	----

2.2.1 Působnost státního orgánu	33
---------------------------------	----

2.2.2 Pravomoc státního orgánu	35
--------------------------------	----

2.2.3 Státně mocenský charakter činnosti státního orgánu	37
--	----

2.2.4 Způsoby vzniku státního orgánu	37
--------------------------------------	----

2.2.5 Složení státního orgánu	38
-------------------------------	----

2.3 Typy a druhy státních orgánů	39
----------------------------------	----

2.3.1 Typy státních orgánů	39
----------------------------	----

2.3.2 Druhy státních orgánů	40
-----------------------------	----

2.3.3 Klasifikace státních orgánů	41
-----------------------------------	----

2.4 Zásady organizace státu	43
-----------------------------	----

LITERATURA	45
------------	----

KAPITOLA 3

ÚSTAVA A MODERNÍ STÁT	47
-----------------------	----

3.1 Kořeny vzniku ústavy moderního státu	47
--	----

3.2 Druhy ústav z hlediska jejich typologie	54
---	----

3.2.1 Ústavy právní a faktické	54
--------------------------------	----

3.2.2 Ústavy ve formálním, materiálním a ideálním smyslu	54
--	----

3.2.3 Ústavy rigidní a flexibilní	57
-----------------------------------	----

3.2.4 Ústavy psané a nepsané	57
------------------------------	----

3.2.5 Ústavy reálné a fiktivní	58
--------------------------------	----

3.2.6 Ústavy původní a přenesené	58
----------------------------------	----

3.2.7 Ústavy dohodnuté, oktrojované a revoluční	59
---	----

3.2.8 Ústavy z hlediska státního zřízení a formy vlády	59
--	----

3.3 Funkce ústavy	60
-------------------	----

3.4 Obsah ústavy	62
------------------	----

3.4.1 Ustanovení o organizaci a činnosti státu	64
--	----

3.4.2 Ustanovení vyjadřující vztah státu ke společnosti a jednotlivcům a navněk (vztahová ustanovení)	66
---	----

3.4.3 Ustanovení vyjadřující státní cíle a hodnoty, na které je stát vázán	66
--	----

3.5 Dynamismus a stabilita ústavy	68
-----------------------------------	----

3.6 Forma ústavy	71
------------------	----

3.6.1 Nadpis ústavy	72
---------------------	----

3.6.2 Systematika ústavy	72
--------------------------	----

3.6.3 Vyšší právní síla	72
-------------------------	----

3.6.4 Ústavodárná procedura	73
-----------------------------	----

3.6.5 Jazyk a délka ústavy	74
----------------------------	----

LITERATURA	75
------------	----

KAPITOLA 4

FORMY VLÁDY	77
-------------	----

4.1 Úvodem	77
------------	----

4.2 Pojem formy vlády	78
-----------------------	----

4.3 Základní členění forem vlády	78
----------------------------------	----

4.3.1 Monarchie	79
4.3.2 Republika	80
4.4 Jednotlivé typy forem vlády	83
4.4.1 Parlamentní monarchie	83
4.4.2 Dualistická monarchie	84
4.4.3 Parlamentní republika	85
4.4.4 Prezidentská republika	85
4.4.5 Modifikované systémy	86
4.4.6 Další formy vlády	88
4.5 Závěrem	89

LITERATURA **89**

KAPITOLA 5

DEMOKRACIE A JEJÍ FORMY **91**

5.1 Znaky demokracie z hlediska státovědy	92
5.1.1 Princip většiny a ochrany menšiny	96
5.1.2 Pravidla demokratického rozhodování z hlediska státovědy	99
5.2 Volby a volební systémy	101
5.3 Přehled technik volební reprezentace	103
5.3.1 Většinové volební techniky	104
5.3.2 Proporcionální volební techniky	105
5.4 Formy přímé demokracie	109
5.4.1 Původní formy přímé demokracie	109
5.4.2 Referendum a další formy přímé demokracie	110

LITERATURA **113**

KAPITOLA 6

MODERNÍ STÁT A POSTAVENÍ JEDNOTLIVCE **115**

6.1 Základní pojmy. Obyvatelstvo, jedinec, občan, cizinec	115
6.2 Státní občanství	118
6.2.1 Pojem a obsah státního občanství	119
6.2.2 Způsoby nabývání státního občanství	124
6.2.3 Způsoby pozbývání státního občanství	126
6.3 Základní práva a svobody	127
6.3.1 Základní pojmy	127
6.3.2 Historické kořeny základních práv a svobod	130

6.3.3 Charakteristika základních práv a svobod	135
6.3.4 Klasifikace základních práv a svobod. Katalogy	142
6.3.5 Základní povinnosti	145
6.3.6 Záruky základních práv a svobod	148
6.4 Postavení cizinců	151

LITERATURA **153**

KAPITOLA 7

PARLAMENT, PARLAMENTARISMUS A TVORBA PRÁVA **155**

7.1 Základní otázky parlamentarismu	155
7.2 Základy právního postavení parlamentu	159
7.2.1 Název parlamentu	160
7.2.2 Sídlo parlamentu	161
7.2.3 Místo v soustavě státních orgánů	161
7.2.4 Zřízení parlamentu	161
7.2.5 Ustavení parlamentu	162
7.2.6 Nároky na výkon poslanecké funkce	162
7.2.7 Složení parlamentu	162
7.2.8 Struktura parlamentu	163
7.2.9 Vnitřní organizace parlamentu	164
7.2.10 Pravomoc parlamentu	164
7.2.11 Působnost parlamentu	165
7.2.12 Organizační pravidla činnosti parlamentu	165
7.2.13 Právní status poslance	166
7.3 Základní otázky tvorby práva	169

LITERATURA **174**

KAPITOLA 8

HLAVA STÁTU **175**

8.1 Uvození problematiky	175
8.2 Hlava státu v monarchii	175
8.3 Hlava státu v republice	178
8.3.1 Ústavně politický charakter a význam postavení hlavy státu v republice	182
8.3.2 Postavení hlavy státu v jednotlivých formách vlády	183

LITERATURA **185**

KAPITOLA 9

VLÁDNÍ A VÝKONNÉ ORGÁNY	187
9.1 Uvození problematiky	187
9.2 Vláda	188
9.3 Zásady organizace veřejné a státní správy	197
9.3.1 Pojmová a organizační východiska	197
9.3.2 Přehled a charakteristika základních organizačních zásad	199
9.4 Ústřední orgány státní správy	204
9.5 Územní orgány státní správy	209
LITERATURA	213

KAPITOLA 10

ORGÁNY A JINÉ PROSTŘEDKY OCHRANY PRÁVA	214
10.1 Soudnictví	215
10.1.1 Nezávislost soudců	217
10.1.2 Nezávislost soudů	218
10.1.3 Principy soudního rozhodování	221
10.2 Ústavní soudnictví	224
10.3 Správní soudnictví	227
10.4 Státní zastupitelství	230
10.5 Ombudsman - mluvčí (obhájce) občanských práv	232
10.6 Jiné prostředky ochrany práva	234
10.6.1 Advokacie	234
10.6.2 Notářství	235
LITERATURA	236

KAPITOLA 11

ÚZEMNÍ ORGANIZACE MODERNÍHO STÁTU A JEJÍ FORMY Z HLEDISKA ORGANIZACE STÁTNÍ MOCI	238
11.1 Pojem federalismu a jeho historický vývoj	240
11.2 Současné pojetí federalismu a jeho formy	243
11.3 Jevové formy a podmínky federalismu	248
11.4 Federalismus a forma vlády	252
11.5 Vývojová stadia federalismu	253
11.6 Federalismus a politické strany	253
LITERATURA	255
VÝBĚR POUŽITÉ A DOPORUČENÉ LITERATURY	256